SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 14. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 16 September 1893. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.) | 13. Årg.

Adolphe Adam.

Ingenstädes har väl under de senaste tio åren operaaffischerna så ofta som här haft att framvisa namnet Adolphe Adam. Af hans sceniska verk håller sig väl den lifliga och spirituela »Nürnbergerdockan» allmännast uppe på repertoaren. Det är nu 40 år sedan denna först uppfördes här, och redan 1837 gjorde vi första bekantskapen med »Alphyddan», den täcka enaktsoperan, som här gjort sig så omtyckt men, eget nog, först helt nyligen blifvit mera känd i Tyskland. Af Adams större operor är »Postiljonen från Longjumeau» den mest bekanta, men efter dess första framträdande på vår operascen har den der endast då och då kommit till uppförande. I Tyskland har denna opera i synnerhet genom Theodor Wachtel och sedan Heinrich Bötel — de båda f. d. droskkuskarne — hållit sig uppe. »Nürnbergerdockan» har äfven hos oss haft försteget framför de andra syskonen, till dess en dag vår Kgl. operastyrelse föll på den idén att sätta upp en af Adams operor, som man nästan alldeles förgätit, nämligen »Konung för en dag». Den melodiösa och sceniskt underhållande operan gjorde med Arvid Ödmann i den manliga hufvudrolen, som man vet, en exempellös lycka och har blifvit en favoritopera hos vår publik, som aldrig tycks få sitt lystmäte på densamma. Det var första gången den 25 januari 1882, som detta teaterstyrelsens lyckobarn först såg rampens ljus på vår kungliga scen och med detsamma blef publikens skötebarn. Nästan på födelsedagen fem år senare hade operan framträdt 100 gånger och har nu hunnit till sin 160:de föreställning. Det är väl ock denna operas framgång som nu föranledt vår operastyrelse att upptaga Adams treaktsopera »Giralda», som i dessa dagar första gången har gått öfver vår operascen.

I denna operanyhet, jemte den popularitet »Konung för en dag» hos oss vunnit ha vi funnit en särskild anledning att fästa uppmärksamheten på den till sina lefnadsöden och sin verksamhet hos oss föga bekante tonsättaren och meddela derjemte hans sällan förekommande porträtt. Adam, som äfven gjort sig bekant som musikliteratör, har efterlemnat en sjelfbiografi, som han sjelf visserligen ej tänkt utgifva, men hvilken utkommit som inledning till hans »Souvenirs d'un Musicien», hvaraf första bandet utkom 1857, året efter hans död. Det är hufvudsakligen på denna sjelfbiografi nedanstående lefnadsteckning stöder sig.

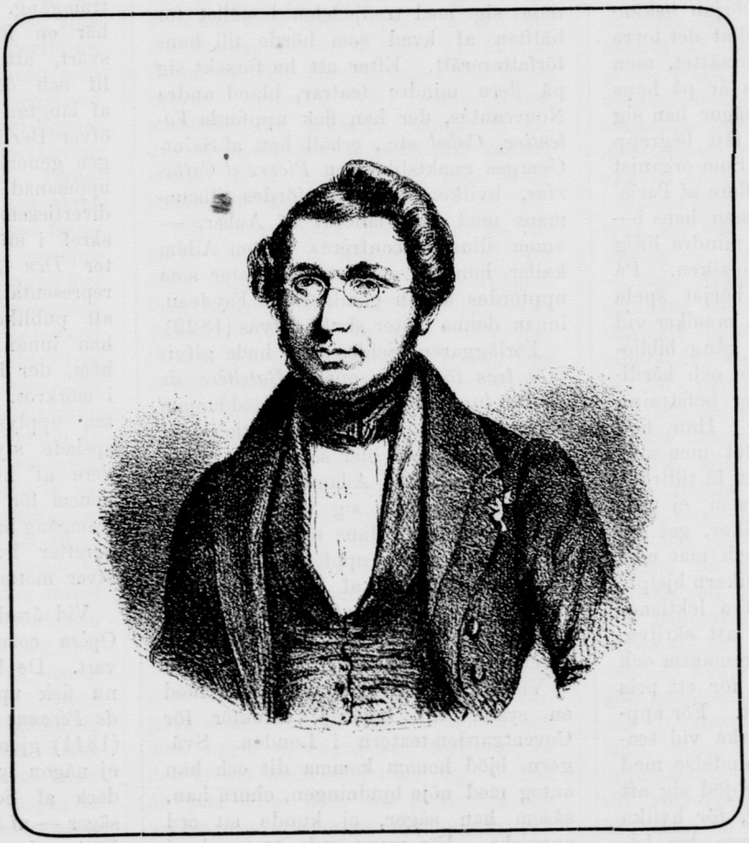

Adolphe Adam.

Adolphe Charles Adam föddes i Paris den 24 juli 1803. Hans far Louis Adam, född 1758 i Miettersholtz nära Strassburg, var en grundligt bildad musiker och tonsättare samt virtuos på piano och harpa. Han kom vid 15 års ålder till Paris, der han gynnades af Gluck, hvars flesta operor han arrangerade för clavecin och piano, och var från Pariskonservatoriets grundande 1797 och ända till 1843 professor i pianospelning vid detsamma, der danande utmärkta lärjungar, såsom Kalkbrenner, Herold m. fl. Han har äfven utgifvit en förträfflig pianoskola. Adolphe Adams mor, dotter till en läkare, Coste, i Paris, medförde en betydlig hemgift i boet; och då fadern var på modet som pianolärare under

kejsardömet och hade goda inkomster, så kunde den unge Adolphe få taga lifvet lätt. För läsning hade han ingen böjelse, så mycket mer för musik, och hans enda nöje var att klinka på piano efter sitt eget hufvud, ty han fick ej någon undervisning i pianospel. Detta bekymrade hans mor, som nu lät honom intagas i en ansedd skola, der han fick till pianolärare Henry Lemoine, en elev till hans far. Genom ett depensivt lefnadssätt i hemmet och sedan de politiska oroligheterna betydligt reducerat faderns inkomster af pianolektioner, försämrades föräldrarnes ekonomiska ställning, så att gossen sedan fick flytta öfver till en mindre dyr skola.

Af fadern, som ville att sonen skulle »gå den lärda vägen», fick han emellertid tillåtelse att lära komposition med vilkor att icke de humanistiska studierna blefvo lidande derpå. En vän till hans far, Widerkeer, blef hans lärare i harmoni, och då han med stor ifver slog sig på detta ämne gjorde han snart stora framsteg. För orgelspel hade han stor passion. Benoît, en elev till hans far, var professor i orgelspelning vid konservatoriet och blef glad att få mottaga honom i sin klass.

Adam yttrar om sig sjelf från denna tid: »Jag improviserade ganska bra men jag hade svårt att förmå mig till att spela fugor och andra sådana saker, som jag då fann och ännu finner föga vederkvickande».

Vid konservatoriet hade han till lärare i kontrapunkt en tysk, Eller, och sedan Reicha. Till en början bekänner han sig endast ha hyllat det torra och konstlade kompositionssättet, men Boïeldieu arbetade i fyra år på hans reformerande, och honom säger han sig ha att tacka för att han fått begrepp om den sanna musiken. Som organist fick han sysselsättning i flere af Paris' kyrkor efter hvartannat, men hans böjelse för teatern var ej mindre lifiig än kärleken till kyrkomusiken. På Gynnase hade man då börjat spela operor och en der anställd musiker vid namn Duchaume, på en gång bibliotekarie, kopist, pukslagare och kördirigent, skaffade honom der befattning med att sköta triangeln. Han fick emellertid göra det för intet men sade sig gerna ha betalt för att få tillträde till teatern. Hans far, som ej ville att han skulle blifva musiker, gaf honom visserligen bostad och mat men inga pengar. Den unge musikern hjelpte sig då fram med att gifva lektioner för 30 sous i timmen och att skrifva, såsom han säger, »dåliga romanser och ännu sämre pianostycken» för ett pris af 25 eller 30 frcs stycket. För uppnående af sitt mål att verka vid teatern ställde han sig i förbindelse med veaudevilleförfattare och erbjöd sig att lemna dem gratis sånger, för hvilka orkestercheferna annars togo bra betaldt. Med sådana vann han sina första framgångar på Veaudeville- och Gymnaseteatrarna (1826).

Vid konservatoriet täflade han två gånger. Första gången erhöll han mention honorable för *Agnès Sorel* 1824, andra gången, året derpå, det andra stora priset för *Ariane*. Boïeldieu, som ej hade mycket förtroende för honom, blef förargad öfver denna framgång. Han ville ej att Adam skulle konkurrera, och denne erkänner att han hade rätt deri.

Efter ofvannämda täflan företog Adam en resa till Holland, Tyskland och Schweiz. I det sistnämda landet träffade han tillsammans med Scribe, hvilken sedan föreslog honom att sätta musik till en veaudeville för Gymnase, ett förslag, som han accepterade med förtjusning. Då generalrepetitionen till denna egde rum var Boïeldieu närvarande och blef ganska förvånad öfver hvad Adam åstadkommit.

Scribe bad Adam skicka räkning, som han brukade göra med orkesterchefera, men han svarade stolt att att han ansåg sig nog betalt med äran att få arbeta tillsammans med honom, och Scribe utlofvade då att skrifva texten till hans första opera. Det dröjde dock länge med löftets uppfyllande, och Adam hade redan fått flere operor uppförda innan Scribe lemnade honom sin text, det var den till *»Alphyddan»*, som beredde Adam den första stora framgången (1834). Det behöfdes dock påminnelser härtill och Scribes medarbetare Mélesville opponerade sig emot saken; Adam måste också nöja sig med tredjedelen i stället för hälften af hvad som hörde till hans författarerätt. Efter att ha försökt sig på flere mindre teatrar, bland andra Nouveautés, der han fick uppförda *Valentine*, *Cabel* etc., erhöll han af Saint-Georges enaktslibretton *Pierre et Catherine*, hvilken först uppfördes tillsammans med »la Fiancée» af Auber, — »mon illustre confrère» såsom Adam kallar honom, — de sista operor som uppfördes å den gamla Salle Faydeau, innan denna teater skulle rifvas (1829).

Förläggaren Schlesinger hade gifvit 500 frcs för hans opera *Batelière de Brientz* (uppf. 1827); Pleyel bjöd honom nu 3,000 frcs för »Pierre et Catherine», en inkomst, som blef så mycket mera kärkommen, som Adam i följd af en kärleksaffär fann sig föranlåten att lemna hemmet. Hans nästa opera *Danilowa*, i 3 akter, uppfördes på Opéra comique i början af 1830, men julirevolutionen gjorde afbrott i föreställningarne. Kolerans utbrott 1832 var äfven menligt för teatrarne.

Vid denna tid gifte sig Adam med en syster till Laporte, direktör för Coventgarden-teatern i London. Svågern bjöd honom komma dit och han antog med nöje bjudningen, ehuru han, såsom han säger, ej kunde ett ord engelska. För nyssnämda teater skref han nu 2-akts-operan *His first Campaign*, som gjorde stor lycka, och *The dark Diamond*, i 3 akter, hvilken dock endast gafs tre gånger. Laporte blef sedan direktör vid Kings-teatern och beställde då af Adam en 3-akts-ballett. Denne återvände nu till Paris för att skrifva densamma, men kom tillbaka till London 1834. Balletten gjorde stor lycka äfven hvad musiken beträffar, af hvilken Adam sedan använde en del i balletten *Giselle* (1841), och ett motiv ur densamma begagnade han till dryckeskören i »Alphyddan». Adam återflyttade på sommaren 1834 till Paris.

Det var efter hemkomsten från London, som Adam på Opéra comique firade sina största triumfer med *Le chalet* (Alphyddan) och *Le postillon de Longjumeau*, hans förnämsta större verk, som 1836 först gick öfver scenen. Efter denna följde (1838), likaledes på Opéra comique, *Le Brasseur de Preston*, en 3-akts-opera som ock räknas bland hans bästa verk.

M:lle Taglioni, för hvilken Adam skrifvit balletten *La fille de Danube* (Stora Opéran 1836), hade vistats ett år i Ryssland och uppmanade honom att skrifva en ny sådan åt henne. Denna resa frestade honom mycket. Sedan han på Opéra comique fått uppförd 3-akts-operan *La Reine d'un jour* (1839) begaf han sig då efter andra representationen till Petersburg, dit han ankom i början af oktober och af kejsaren blef särdeles nådigt emottagen. Balletten komponerades och rönte stor framgång. Adam ådrog sig emellertid här en förkylning och insjuknade så svårt, att han länge sväfvade mellan lif och död. Tillfrisknad greps han af längtan till Paris och begaf sig hem öfver Berlin. Der blef han af konungen genom operachefen grefve Rödern uppmanad att komponera ett balett-divertissement för teatern, men han skref i stället en ballettopera i 2 akter *Den Hamadryaden* (1840). Vid representationen af denna tyckte Adam att publiken förhöll sig så kall, att han innan slutet af pjesen begaf sig hem, der han kastade sig på en soffa i mörkret. Plötsligen fick han se gatan upplyst af facklor, militärmusik spelade stycken ur hans operor och flere af hans vänner kommo upp till honom för att lyckönska till den stora framgång hans ballettopera vunnit. Strax derefter lemnade han Berlin, förtjust öfver mottagandet der.

Vid återkomsten till Paris fann han Opéra comique installerad i salle Favart. De båda treaktsoperor, som han nu fick upp på denna scen, *La Rose de Péronne* (1840) och *la Main de fer* (1841) gjorde efter hans egen uppgift ej någon lycka. Den senares text var dock af Scribe, men — såsom Adam säger — af Scribe »des mauvais jours». Bättre framgång hade han å Stora operan samma år med 2-akts-balletten

Giselle och följande år med 3-akts-balletten *la Jolie Fille de Gand.*

Till Adams stora saknad lemnade Crosnier vid denna tid direktörskapet för Opéra comique; han hade alltid gynnat Adam, som hade honom att tacka för erhållande af texterna till sina framgångsrikaste verk »Alphyddan», »Postiljonen», »Bryggaren» och »Drottning för en dag», Crosnier efterträddes af M. E. Basset, med hvilken Adam kom att stöta sig, ehuru ej genom någon affär som rörde teatern. Basset förklarade nu att så länge han ledde teatern någon opera af Adam ej komme att uppföras. Denne beslöt då att grunda ett eget operaföretag, skaffade sig kompanjoner och lokal i Cirque du boulevard du Temple, samt öppnade efter många svårigheter den nya operateatern den 15 november 1847 med en 3-akts-opera »Gastibelza» af Maillart, dennes första verk, som gjorde stor succés. Februari-revolutionen 1848 bragte emellertid teatern på fall, och Adam sjelf var nu så utblottad, att han ej utan hjelp kunde bekosta sin gamle faders begrafning, då han samma år afled vid 90 års ålder.

Adam fick nu förtjenst på att skrifva musikföljetongen i »Constitutionel». Då han för Scribe beklagat sin misére, gaf denne honom texten till *Giralda*, som snart blef satt i musik, men M. Perrin, då varande direktören för Opéra comique hade genom den stora framgång Halévys »Val d'Andorre» der vunnit, fått för sig att endast allvarligare pjeser kunde lyckas, och det dröjde 2 år innan operan der blef upptagen. Adam tyckte sig emellertid nu ha en god ekonomisk ställning med 400 frcs i månaden, som en tjenst vid konservatoriet och tidningen inbringade, men för att kunna betala sina skulder behöfde han sälja sina operor. *Toreadoren*, en 2-akts opera, som han skref på sex dagar, gick med mycken framgång öfver scenen på Opéra comique 1849, men det oaktadt ville ingen förläggare köpa densamma. Genom lån af en god vän, genom subskription och ett lotteri fick han då ihop 3,000 frcs och kunde sjelf förlägga operan. År 1850 dog Adams första hustru, från hvilken han varit skild i sexton år och följande år ingick han ett nytt, lyckligare äktenskap. Samma år råkade han falla i en svår sjukdom, densamma som han led af i Petersburg. Vid den tiden var Edm. Séveste direktör för Opéra national (sedan kallad Théâtre-Lyrique), det etablissement, som Adam grundadt och störtat sig på. Denne kom för att begära af honom en enaktsopera, men seende honom sängliggande tänkte han aflägsna sig och vända sig till någon annan. »Men jag», sade Adam, »höll honom kvar. Tror ni, sade jag, att fastän jag är sjuk jag inte är lika pigg, som hvem helst annan konfrater som är frisk? Hit med pjesen och kom igen om fjorton dagar! På 8 dagar och utan att lemna sängen skref jag det lilla arbetet: det var *Nürnbergerdockan*. När operan var färdig steg jag upp för att spela den på pianot. Arbetet hade dödat sjukdomen», såsom han yttrade. Séveste dog ett par dagar efter besöket hos Adam och »Nürnbergerdockan» gick ej öfver scenen förr än den 21 februari 1852. För återöppnandet af Théâtre-Lyrique hade Ennery och Bresil erbjudit direktören ett indiskt stycke i 3 akter, *Si jétais roi*, och Adam blef anmodad att skrifva musiken, hvilket han dock afböjde. Man försökte då hos andra komponister, men ingen tyckte sig ha tid dertill. Det var redan den 20 maj, och teatern skulle öppnas 1 eller 5 september. Helt förtviflad kom direktören tillbaka till Adam, som nu ej tvekade att hjelpa honom.

»Men repetitionerna måste börja den 15 juni», förklarade direktören.

»Godt!» svarade Adam, »sammankalla edra artister till den 15 juni.»

»Ganska riktigt», säger Adam, »jag satte mig till verket den 28 maj; den 9 juni var 1:sta akten färdig; repetitionerna började den 15 juni och den 31 var hela mitt partitur skrifvet och orkestreradt.» För att vara i lugn for han till en god vän på landet, der han fick ut ett bord i en berså och från tidigt på morgonen skref hela dagen. Så tillkom »Konung för en dag». Den sista af Adams värderikare operor, *Le sourd* (»Den döfve») gafs första gången på Opéra comique 1853. Förutom flere andra operor, hvaribland må nämnas *Le roi d'Yvetot* (1842) har Adam skrifvit flere balletter för Stora operan, omkring 150 pianostycken, marscher för orkester, sånger (t. ex. den bekanta »Julsången») och andelig musik, samt utmärkte sig som pianolärare och musikkritiker.

Af Adams verk för scenen ha följande här blifvit uppförda å Kgl. operan: »Alphyddan» (1837), »Postiljonen från Longjumeau» (1839), Bryggaren i Preston» (1840), balletten »Gisella» (1845), »Nürnbergerdockan» (1853), »Den döfve» (1854) och »Toreadoren» (1857). »Den döfve» har äfven gifvits här å Nya teatern (1884).

Om Adolphe Adam ej kan räknas till de större klassiska komponisterna, så är han dock en mästare i melodisk rikedom, rytmisk liflighet och dramatisk uttrycksfullhet och kan bland den franska nationaloperans mera betydande tonsättare ställas nära intill Auber och Boieldieu.

Adam slutar 1853 sin sjelfbiografi med följande ord: »Jag har ännu alltjemt samma lifliga håg för arbete, och deri ligger ej någon stor förtjenst, ty det är det enda som roar mig. — Det är just min ifver att producera och arbeta, som förlänger min ungdom och håller mig uppe. — Jag tackar Gud, på hvilken jag fast tror, för de framgångar, kanske föga förtjenta, som blifvit mig beskärda; kanske förlänar han mig ännu tillräckligt med idéer att skrifva några arbeten, som jag skall söka att göra så litet dåliga som möjligt.»

Tre år derefter, den 3 maj 1856 gick han ur tiden; men sin lust och kraft till arbete synes han ha fått behålla till det sista, ty förteckningen öfver hans verk upptager för sista året ej mindre än två operor för Lyrique, en för Bouffes-Parisienne och dessutom för Stora operan en stor ballett och en kantat, skrifven med anledning af kejsarprinsens födelse.

Vår Kyrkomusik.

Då intresset för kyrkomusiken tagit en så stor och glädjande omfattning och dag efter dag allt mera växer till bland allmänheten, så vilja vi försöka att i denna tidning fortsätta de små meddelanden, som komma till vår kännedom på detta område och göra för denna gång början med några ord om kyrkosången vid

Prestkonferensen i Stockholm.

Om denna kunna vi fatta oss kort. Konferensens samtliga andaktsstunder voro denna gång förlagda till Östermalms sköna, nyrestaurerade tempel och bestyrelsen hade vändt sig till den kände koralboksutgifvaren direktör John Morén, församlingens klockare, med anhållan om råd och hjelp vid anordnandet af det musikaliska. Här var ju ej fråga om några stora festanordningar, hvarföre ej häller några flerstämmiga körer förekommo. Raden af gudstjänster öppnades tisdagen den 29 augusti med högmässa efter nya handboksförslaget, hvarvid man kunde öfvertyga sig om de stora företräden detta förslag — hvad högmässan beträffar — äger framför det gamla. I sammanhang härmed kunna vi ej uraktlåta att påpeka i hvilka viktiga och afgörande dagar för vår kyrkosång vi för närvarande lefva. Vi syfta på det nu pågående kyrkomötet, vid hvilket det nya handboksförslagets antagande eller ej skall afgöras. Trots dess många obestridliga förtjenster, måste man dock från kyrkomusikalisk synpunkt sedt önska afslag på detsamma, då särskildt hvad otte- och aftonsången beträffar, men delvis äfven vid högmessan, allt för litet hänsyn tagits till det liturgiskt-musikaliska elementet, hvars stora betydelse för hela det gudstjenstliga lifvet så väl insetts och tillvaratagits mångenstädes i Tyskland, men här ännu ej tyckes kunna uppfattas. — Men för att återkomma till konferensen, så följde på denna högmässa en afton- och två ottesångar samt såsom afslutning åter en högmessa, denna efter nu gällande ord-

ning. Vid samtliga gudstjenster utfördes ett flertal koraler i den gammalrytmiska formen efter Norén & Moréns koralbok, och det var glädjande att höra, huru lätt församlingen uppfattade och tillegnade sig den rytmiska behandlingen, då melodierna blott voro oförändrade. Stötte man deremot på några från Hæffner afvikande melodinoter, så uppstod lätt en smula villervalla. Detta är ju helt naturligt, då man hör förändringarne första gången, men bör ej på något sätt afskräcka, då erfarenheten visar att skolbarn korrekt sjunga rätt svåra melodier, som endast ett par gånger blifvit dem föresjungna.

För öfrigt förekommo vid otte- och aftonsångerna några enkla responsorier, Gloria patri och textsvar, hvartill musiken delvis komponerats af herr Morén och befanns enkel och tilltalande, hvarförutom han väl träffat verklig kyrkostil. — Vi kunna ej sluta denna lilla afdelning utan att meddela en liten telefonhistoria stående i samband med konferenskoralerna.

Till aftonsången första konferensdagen var bl. a. psalmen 438: »Den ljusa dag framgången är», bestämd. Herr Morén förfrågade sig då dagen förut hos sin i Bollnäs vistande medarbetare Norén, om han kände den rytmiska formen på denna koral. Den senare utvalde snart ur sina källskrifter den i hans tycke lämpligaste formen på densamma* och föresjöng den i telefon samtidigt med att den ton för ton upptecknades af herr Morén i Stockholm. Senare på dagen harmoniserades och följande dagen användes den i aftonsången, och det med den påföljd, att melodien i sin enkla och rörande skönhet gjorde en gripande verkan och förfrågning efter musiken blef allmän bland presterna.

Jubelfesten i Upsala.

Här om någonsin skulle väl kyrkomusiken komma till heders, och vi skyndade att förvissa oss om tillträde till »hela härligheten» och fick i behållning ett mäktigt intryck, ett varaktigt skönt minne. Vi skulle kunna skrifva mycket bara om all musiken vid denna fest, men vi måste försöka fatta oss så kort som möjligt och framför allt endast hålla oss till kyrkomusiken. Alltså, först några ord om

Högmessan.

Den musik, som utfördes under det den väldiga processionen tågade in i domkyrkan för att öfvervara högmessan, utgjordes af den af Hartmann till Köpenhamns 400-årsjubileum komponerade introduktionsmusiken och gjorde i sin pompösa och allvarliga storslagenhet, och utförd som den blef af blåsinstrumenter och orgel gemensamt, ett mäktigt gripande intryck.

Gudstjänsten inleddes med Davids 100:de psalm: »Fröjdens Herranom nu all verlden» klädd i Wennerbergs präktiga musik och liksom all den öfriga extramusiken synnerligen förtjenstfullt utförd af Filharmoniska sällskapets kör och orkester. Utom den vanliga ritualen med fullständig mässning utförd af komminister Carlsson i Östermalm, utfördes efter Tron Steins a capellakör: »Det är ju ett fast ord» samt efter Benedicamus Händels jublande Hosianna ur Messias. Koralerna spelades efter Hæffner och orgeln sköttes på ett utmärkt sätt af kand. Josephsson, son till kompositören professor J. A. Josephson. Hela denna gudstjenst i detta vårt lands praktfullaste tempel gjorde ett oförgätligt intryck.

Vi öfvergå nu till den märkliga

Vespern.

Då år 1889 de första försöken till vespergudstjenster i gammalluthersk form gjordes uppe i Helsinglands anspråkslösa bygder, för att sedan påföljande år för en större och mera kritisk publik framträda här i hufvudstaden, icke kunde man väl då ana att redan tre à fyra år derefter en stor festlig liturgisk vesper skulle komma till utförande midt i vår kyrkas hjärta, om detta uttryck tillåtes oss om Upsala domkyrka. Detta så mycket mindre, som ganska skarpa och varnande röster hade höjt sig emot saken, just från det teologiska lägret i denna stad, utpekande hela idén som idel katolicism och vår kyrka ovärdig. Nu hafva emellertid vid denna reformationens stora jubelfest i vårt land vespergudstjenster firats landet rundt från Skåne till Vesterbotten och nu senast i Upsala domkyrka. Denna sista vesper utfördes i närvaro af vår kyrkas Summus episcopus H. M:t Konungen, ärkebiskopen, de flesta af våra biskopar, teologiska fakulteterna vid våra universitet, 1893 års kyrkomöte samt omkring 600 prester. Af ofantlig vigt för hela saken var väl om någonsin då dels att liturgiens uppställning var organiskt helgjuten, dels att valet och utförandet af den musikaliska delen blef det möjligast bästa. Låtom oss i korthet tillse i hvad mån detta blef fallet.

Hvad då först liturgiens sammansättning beträffar, så var densamma af dir. Hedenblad och folkskoleinspektör Norén i samråd uppgjord på grundvalen af den i våras af herr biskop Ullman och folkskoleinspektör Norén utgifna reformationsvespern, hvadan, såsom var att vänta, ej annat än godt kan sägas om densamma.

Äfven mot valet af musiken är just intet att invända, om vi än gerna hade sett den Mendelssohnska trion: »Lyft ditt öga åter opp» borta, då den, utförd som den blef af tre soloröster, derigenom också ställdes på konsertens område. Deremot buga vi oss särskildt för den af dir. Hedenblad sjelf för detta tillfälle skrifna kören: »Saliga äro de som höra», ett utmärkt fint och väl utarbetadt stycke, som genom sitt förtjenstfulla utförande gjorde ett präktigt intryck. Äfven Carstenséns Motett var väl vald och kom genom ett värdigt utförande till sin fulla rätt.

Men hur var det väl med utförandet af allt det öfriga? Ack, här måste vi tyvärr inskränka loforden! Icke att ej inöfningen var god, så att några väsentliga anmärkningar mot *intonationen* åtminstone ej var att göra. Hvad *precisionen* deremot angick, hade man nog kunnat önska mera deraf, t. ex. vid körens svar: »Herren Zebaot är med oss» eller i Gloria Patri: »Såsom det var af begynnelsen», der betydligt mera kraft och energi behöfts i insatserna.

Men vår väsentligaste anmärkning gäller dock tempobehandlingen! Att de i gammalrytmisk form, efter Norén och Moréns koralarbete utförda koralerna, gingo i ett något långsammare tempo än vi här i Stockholm varit vana att höra, torde nog kunna ursäktas, då ju den väldiga lokalen har sina kraf härvidlag, som ej kunna åsidosättas. Men alla vexelsånger, d. v. s. *all den gregorianska sången*, som vid dessa tillfällen spelar en så väsentlig rol, gick för långsamt och kunde derför ej göra det kraftigt uppbyggande intryck hvaraf den i motsatt fall i så hög grad är mäktig. Här hade man ej satt sig in i den gregorianska sångens ovilkorliga kraf på ett fritt och naturligt framvällande. Den får ej hindras af några taktstreck, den måste *talas* sjungande; förlåt den skenbara paradoxen! Denna anmärkning gäller i mindre grad liturgerna, hvilka — ehuru densamma står kvar för dem hvad beträffar tempots långsamhet — dock i sitt föredrag iakttogo den behöriga friheten från sträng taktindelning, som just är betecknande för *all* gregoriansk sång. — Slår man nu in på en motsatt, för den gregorianska sången fullkomligt främmande väg — vi mena just den, som betecknas genom ett långsläpigt tempo och sträng taktbehandling — så skall det ej dröja länge förrän en allmän och berättigad ovilja kommer att spörjas mot återinförandet af denna kyrkliga konstform såsom något odrägligt tråkigt, fult och onaturligt. Som försvar skulle man ju kunna tänka sig samma skäl, som när fråga var om koralerna, nämligen den väldiga lokalens fordran, och onekligen måste man nog taga hänsyn härtill, dock ingalunda i den utsträckning, som här var fallet. Lokalen medgaf mycket väl ett rätt betydligt hastigare tempo utan att något af tydligheten derför skulle hafva uppoffrats.

* De många källorna återgifva ofta de gamla koralmelodierna i lika många olika former och att afgöra hvilken som är den rätta ursprungliga hör ofta till omöjligheterna Se der ett af uppslagen till de många stridigheterna koralboksutgifvare emellan.

En annan anmärkning af samma slag, och som t. o. m. högt uttalades flerstädes vid tillfället, måste framställas; denna gällande barnkören. Barnen sjöngo förträffligt, derom är ej fråga, men det odrägligt långsläpiga tempot förtog nästan totalt intrycket af den enkla och folkligt naiva skönhet, som hvilar öfver så väl text som musik i denna kör, och som just genom barnens röster, om de blott få sjunga naturligt, kommer så fullt till sin rätt. Detta besannades till fullo i våras då samma kör utfördes vid vesperaftnarne här i hufvudstadens kyrkor, och då den t. o. m. grep ända till tårar hos mången närvarande. Vi taga ej tillbaka något på att ett *minst dubbelt så raskt* tempo skulle hafva kommit det rätta närmast. Att detta nummer icke dess mindre ej förfelade att göra ett visst intryck på församlingen, har man att tacka dels dess rikedom på inneboende skönhet, dels de gynsamma förhållanden hvarunder det utfördes och som delvis knappast kan erbjudas på annat ställe än i Upsala domkyrka. Barnen voro nemligen placerade bakom altaret, och dessutom hade man upplifvat gamla traditioner från konung Davids dagar och lät sången beledsagas af harpa, hvilket allt tjenade att kraftigt förhöja intrycket.

Ännu en anmärkning må ock framställas, denna emot de störande afbrott eller pauser, som uppstodo mellan hvarje nummer, detta till följd deraf att icke ens en modulation bestods emellan på hvarandra följande nummer, som gingo i olika tonarter. Deremot finna vi i hög grad efterföljansvärdt, att icke låta orgeln brusa oafbrutet under vexelsångerna, utan under dessa endast falla in vid slutfallen.

Vi hafva velat framställa dessa anmärkningar till ledning för de många, hvilka vid detta tillfälle helt visst för f. g. åhörde en liturgisk vesper och dervid bildade sina första omdömen (hvilka ju alltid bruka blifva envist fasthängande) om detta slag af gudstjenster.

Men vi kunna ej häller sluta, utan att uttala vår fulla beundran för dir. Hedenblad och det sätt, hvarpå han bar den maktpåliggande musikaliska bördan vid denna storartade fest. Tänkom oss musiken vid högmessan, vespern, den storslagna af honom komponerade festkantaten, promotionsmusiken, sången vid uppvaktningarna och den stora studentkonserten, allt framfördt på ett den stora minnesfesten värdigt sätt, och man måste erkänna att det var ett svårt och ansvarsfullt arbete han här utfört. Herr Hedenblad har derigenom fogat en ny seger till sina många föregående och ännu en gång visat hvilken framstående förmåga universitetet i honom eger.

Hüpatius.

Till Adolf Sjödéns minne.

Efter utsändandet af vårt senaste tidningsnummer fingo vi del af ett i St. Dagblad infördt bref från Schweiz af en den aflidne artisten nära stående person, skrifvit strax efter dödsfallet, och vilja vi nu med ledning af detta fullständiga vår biografiska teckning. Detta bref meddelar följande bidrag till hans karaktäristik:

Sedan omkring 15 år tillbaka nämndes Sjödéns namn alltmer sällan i hans hemland; alltsedan 1877 har han nämligen här ej uppträdt. S. var ej allenast en ovanligt musikalisk natur; han var ock en särdeles sympatisk och delikat anlagd karaktär med flere originella sidor. Dit hörde en viss ömtålighet i afseende på det rätta uppskattandet af hans, af honom så varmt älskade instrument. Då han i detta afseende fann sig sårad af en recension i ett af Stockholmsbladen, lemnade han fosterlandet för att ej vidare der uppträda. I utlandet hade han redan då ett namn; i England, Frankrike, Portugal, Italien, Tyskland, Schweiz hade han öfverallt vunnit hänförda beundrare; hvarthän han kom, förvärfvade han ock de hängifnaste vänner. Furstar och magnater täflade i att visa honom sin ynnest. Särskildt väl anskrifven var S. vid hofven i Lissabon och Karlsruhe — och dock var det hans högsta glädje att genom sitt härliga spel sprida glädje och skönhet bland dem, åt hvilka lifvet i detta hänseende bjuder föga eller intet; i en mängd af södra Tysklands, Schweiz' och norra Italiens småstäder, kloster, hospital nämnes hans namn med en beundran och tacksamhet som måste göra en svensk varm om hjertat.

Bland de originella, stundom gåtfulla sidorna i S:s karakter var detta icke den minst originella; han, som utan möda kunnat skörda guld och lagrar i verldens förnämsta städer, föredrog att på detta sätt glädja de ringa och vanlottade med sin gedigna, inom den klassiska liksom inom den romantiska genren lika fullödiga konst. Derjemte sysslade S. ifrigt med studiet af den tyska medeltidsmusiken; under trägna forskningar på många ställen i Tyskland har han gjort rika samlingar af mästersångarnes Lieder; under de senaste åren spelade han ofta och till åhörarnes stormande förtjusning på sina konserter en mängd sådana gamla, af honom transskriberade och harmoniserade melodier (t. ex. af Oswald v. Wolkenstein).

Med sin stora energi konserterade han ännu få veckor före sin död, då ett njurlidande, som af honom sjelf togs för influensa, omsider bröt hans krafter. Hans död väckte allmänt deltagande i Schweiz och vestra Tyskland, der namnet Sjödén är lika aktadt som kändt.

Vid hans af kransar höljda, öfverst af en gyllne harpa prydda kista gaf Biels allmänna sångförening ett vackert uttryck åt den saknad, hans för tidiga bortgång väckt i det främmande landet, och den protestantiska församlingens pastor, hr Stettler, gjorde i en förträfflig likpredikan rättvisa åt den afhållne och beundrade artistens ädla personlighet och gedigna konstnärsskap.

Sjödéns väldiga konsertharpa — ett unikt mästerstycke af Erard, förfärdigadt till Paris-expositionen 1878, inköptes af honom till ett pris af 10,000 francs.

Ytterligare kunna vi meddela att Sjödén efterlemnar en ganska stor samling harpnoter, som för närvarande katalogiseras. Samlingen uppgår till omkring 200 nummer med ett inköpsvärde af minst 1,350 kronor och innehåller flera värdefulla saker, deribland Edouard Prattés musikaliska kvarlåtenskap, innehållande flere kompositioner för orkester, manskör o. s. v. Vi torde komma i tillfälle att närmare specificera denna samling, säkert af värde nog för att böra införlifvas med något af våra offentliga bibliotek, i första rummet Musikaliska akademiens.

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För piano, 4 händer:

Eilenberg, Rich.: *Qvarnen vid Schwarzwald*, idyll, opus 52. Pris 1 kr.

För piano, 2 händer:

Grieg, Edv.: Orkestersuite nr 2 af musiken till »Peer Gynt». Pris 1 kr. 50 öre;

Gurlitt, C.: *Sechs Sonatinen*, opus 54. Häftet 1 och 2 à 1 kr. 50 öre;

Strelezki, Ant.: *Menuet à l'antique*. Pris 75 öre; — *Feuilles volantes*, opus 190 Nr 1 *Romance*. Pris 75 öre;

Komzàk, Karl: *Erzherzog Albrecht-Marsch*, opus 136. Pris 75 öre.

För orgel eller orgelharmonium:

Lagergren, Aug.: *Lätt utförbara koralpreludier*, 4:de häftet. Pris 1 kr. 40 öre.

För piano och violin:

Macbeth, Allan: *Förgät mig ej*, intermezzo, arrangement. Pris 1 kr.;

Hollaender, Gustav: *Für die Jugend*, 6 leichte Vortragsstücke (erste Lage): 1) Melodie, 2) Geburtstagsmarsch, 3) Schäfers Klage, 4) Kinderlied, 5) Gavotte à 75 öre; 6) Walzer. Pris 1 kr.

För sång med piano:

Arlberg, Fritz: *Folkvisor*, konsertarrangement, 2:dra samlingen, opus

18: nr 16) »Och hör du, lilla Dora», 17) »O Värmeland, du sköna», 75 öre; nr 18 »Uti vår hage», 19) »Allt under himlens fäste», 75 öre; nr 20) »Sången drifver sorg på språng» (estnisk), 21) »I den villande skogen» (finsk), 75 öre;

Alfvén, Hugo: *Visa*, tillegnad fröken Elisabeth Feuillet (d—a). Pris 75 öre;

Pfeil, Heinr.: »*Lugn hvilar sjön*» (d—e), Bassångarens Album nr 53. Pris 50 öre;

Czapek, Jos.: *Gotland*, ord af B. E. Malmström (a—d), Bassångarens Album nr 54. Pris 50 öre;

Åström, Wilh.: *Hjertats saga* (ord af »Sigurd»), arrangement från qvartett för mansröster (h—e). Pris 50 öre.

På Carl Johnns förlag har utkommit:

För piano, 2 händer:

Nytta och Nöje, melodibok för piano. Häftet 1 innehåller: Fingeröfningar, sonatiner, etuder, folkvisor, koraler, salongsstycken, progressivt ordnade, med utsatt fingersättning. Pris 1 kr. 50 öre;

För sång med piano eller orgelharmonium:

Religiösa sånger för skolan och den enskilda andakten, samlade och utgifna af Ch. Nyholm, häftet 1. Pris 1 kr.

Främst af alla här ofvan nämnda verk står utan tvifvel Griegs andra »Per Gynt»-Suite, som utfördes här på en symfonikonsert i våras, och äfven den, ehuru som efterskörd underlägsen den första suiten, innehåller vacker, karakteristisk musik, deribland den bekanta »Solveigs Sang». — Sonaterna af Gurlitt, den bekante i Altona bosatte musikpedagogen, (2 i C-dur 2 F-dur, 1 D- och Ess-dur) äro lätta och vackra, väl förtjenta att användas vid undervisningen. — Strelezkis eleganta, välklingande salongssaker rekommendera sig sjelfva. De öfriga pianosakerna äro af enklare natur. — Af duetterna för violin och piano uppmärksamma vi i första rummet de nätta, instruktiva småsakerna af Hollaender, den utmärkte violinvirtuosen och musikprofessorn i Köln. Dessa komma helt visst att blifva begärliga för den duettspelande ungdomen. Duetten af Macbeth är melodiös och enkel i båda stämmorna. — Koralpreludierna af Lagergren, lärare vid konservatoriet i orgelspelning, motsvara väl sitt ändamål, sådana äro här till Hæffnerska koralerna 33, 35 (3), 45 (2), 50 (4), 51 (2), 55 (2), 63 (4), 77 (2) och 111 (3). — Af sångerna påpeka vi de Arlberg'ska väl satta folkvisorna, oaktadt sitt »konsertarrangement» lätta att sjunga och ej gående högre än till F. — Alfvéns sång har något inkrångladt ackompanjemang med litet sökt harmoni, men låter annars ej illa. Enkla äro sångerna i Bas-Sångarens Album. — Den af C. Johnn utgifna Melodiboken är lämplig till undervisningsmateriel och rätt innehållsrik (35 stycken). Slutet af detta första häfte innehåller stycken med oktavgrepp och något svårare ackord, hvarför detta ej tyckes uteslutande beräknadt för nybörjare. Mot Schuberts bekanta »Moment musical» kunna vi anmärka en och annan obehöflig och olämplig variant. Bland de andliga sångerna äro fem af utgifvaren, de andra af Weber, Stieler, Abt, Rink m. fl., alla i enkel stämsättning, utan särskildt ackompanjemang.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. operan. Sept. 3. Verdi: *Aida*. — 4, 8. v. Flotow: *Allessandro Stradella*. — 6, 11. Auber: *Fra Diavolo* (Zerlina, Pamela: fruar Sterky, Linden; Fra Diavolo, lorden, Lorenzo, Giacomo, Beppo, Matheo: hrr Ödmann, Johanson, Lundmark, Brag, Henrikson, Grafström). — 10. Thomas: *Mignon* (Mignon, Fredrik: fruar Sterky, Linden; Wilhelm Meister: hr Lemon). — 13, 15. Adam: *Giralda*, komisk opera i 3 akter af E. Schribe (Drottningen af Spanien: frk. Holmstrand; Prinsen af Arragonien, hennes gemål: hr Johanson; Don Japhet d'Atocha, kammarherre hr Strömberg; Ginez, mjölnare: hr Rundberg; Giralda, hans fästmö: frk. Frödin; Don Manuel, guvernör i San Jago: hr Lemon; en munk, hoffolk, bondfolk etc.). — Boïto: *Mefistofeles* (Margareta-Helena: signora Fausta Labia; Pantalis: fru Linden; Faust, Mefistofeles: hrr Ödmann, Söderman).

Vasa-teatern. Sept. 2—8, 12—15. Millöcker: *Stackars Jonathan* (Harriet, Molly: fru Castegren, frk. Ekström; Jonathan, Tobias Qvickly, Wandergold: hrr Castegren, Warberg, Rönnblad).

Berns' salong. Sept. 9. *Stockholms Allmänna Sångförenings* vokalkonsert.

Operans första nyhet för säsongen, Adams »Giralda», mottogs med ganska stort bifall af première-publiken, men har sedan endast en gång hittills blifvit uppförd; emellertid fins ej skäl att tro den snart nedlagd. Innehafvarinnan af titelrolen, fröken Frödin, skötte sitt svåra parti ganska berömvärdt, om än icke fullt vuxen en uppgift, som kräfver en första rangens sångerska. Äfven de öfriga medverkande förtjena erkännande, i första rummet fröken Holmstrand såsom drottningen. Operans utförande, under ledning af herr Max Strandberg, som nu debuterade här som operadirigent, var som première betraktad ganska jemn. Musiken innehåller flera vackra och lyckade både arier och ensembler och kan gerna höras mer än en gång, ehuruväl densamma ej synes ha bibehållit samma ungdoms- och lifskraft, som de ett par år yngre syskonen »Konung för en dag» och »Nürnbergerdockan» samt den mycket äldre »Alphyddan». — Vår italienska gäst, den unga signoran Fausta Labia, framträdde först i »Mefistofeles», och vår artiga publik välkomnade henne med talrika bifallsyttringar. Signora Labia har ock ett behagligt, vinnande yttre och en rätt stor och vacker röst, synnerligast åt höjden men äfven beträffande de låga tonerna, samt eger ett godt sångsätt med vackert mezza voce; koloratoren är vårdad, om än drillen vid detta första uppträdande syntes något sväfvande. Bäst lyckades hon i Margaretas parti; i Helenas rol saknade man tillräcklig passion och kraft i framställningen. Signora Labias nästa partier här lära blifva Valentine i »Hugenotterna» och Elisabeth i »Tannhäuser». Fru Linden sjöng Pantalis parti i »Mefistofeles», som för öfrigt gafs med herr Söderman i hufvudrolen och herr Ödmann som Faust. I »Fra Diavolo» hade fru Sterky fått en succès-rol som Zerlina; Pamela sjöngs förträffligt af fru Linden, som dock inlade för litet komik i den engelska ladyns rol, hvars roliga utförande fordom af fru Charlotte Strandberg än lefver i godt minne.

På Vasateatern har »Stackars Jonathan» upplefvat mer än sin 80:de representation, och den rätt underhållande operetten hade nu erhållit en särdeles god rolbesättning med fru Castegren och fröken Ekström i de kvinliga hufvudpartierna, herr Castegren som Jonathan och herr Warberg i sin gamla rol, impresarien Qvickly. Äfven Wandergold hade en lämplig representant i herr Rönnblad.

Från in- och utlandet..

Kgl. Operan. Leoncavallos »Pajazzon», som med stort intresse varit emotsedd, lär redan i början af nästa vecka komma att uppföras.

Musik-konservatorium. Elevantalet innevarande termin är 168 (98 manl., 70 kvinl.). Nyantagna äro 28. Såsom aspiranter antecknades 28, hvilka på grund af bristande plats ej kunde till elever antagas. Inträdessökande voro 125: till sång (33) och kyrkosång (6) 39; orgel 22; stråkinstrument 22; piano 18; kontrapunkt och instrumentation 7; blåsinstrument 7; pianostämning 10.

Inträdesprofven, aflagda under terminens första vecka, voro 275.

Vasateatern. »Fogelhandlaren», musik af Carl Zeller, inöfvas för närvarande å denna teater.

Herr Henrik Westberg, den svenske tenoren, som länge varit bosatt i Köln och i Tyskland är ganska uppburen, kommer att helt snart, efter lång frånvaro från hemlandet, härstädes konsertera.

Svensk musikhistorisk kyrkokonsert kommer snart att gifvas i Östermalms kyrka af professor O. Byström med biträde af kyrkokören, artister och musikvänner.

Operasångaren C. F. Lundqvist har gifvit en konsert i Minneapolis, besökt af omkring 2,500 personer, mest bestående af svenskar. En svensk sångkör inledde konserten. »Den ryktbare barytonsångaren», hvars röst prisas för imponerande skönhet, skördade entusiastiskt bifall. Herr Lundqvist lär vara att hemförvänta i höst.

Oscar Lejdström, den framstående och här mycket anlitade sångläraren, annonserar att hans lektioner nu efter sommarferierna åter taga sin början

»Från Stockholms musiklif» heter en artikel i Finsk tidskrift, häft. I och II för i år, författad af herr Felix Lindberg, en ung finsk literatör och musiker, som vistats här denna vinter. Förf. berör deri korteligen senaste opera- och konsertsäsongen samt omnämner några af våra tonsättare, deribland »Lago» (artikeln har Logo i st. f. Lago allt igenom), som af förf. kallas »Sveriges skickligaste kvinliga komponist». Rättvisan fordrar dock, att åtminstone jemnsides med »Lago» ställa fröken Elfrida Andrée, som skrifvit en symfoni, kammarmusik, kantater m. m., samt fröken Helène Munktell, som komponerat en opera, sånger m. m.

Filharmoniska sällskapet, som denna månad ånyo börjar sina öfningar, lär under detta arbetsår komma att bl. a. utföra Beethovens stora messa, »Messa solennis» (i D-dur), hvilket storslagna verk aldrig förut gifvits här. Denna messa är komponerad för 4 solostämmor, kör och orkester samt orgel (25 nummer) och är tillegnad erkebiskopen af Olmütz, hertig Rudolf. Komponerad 1818—22 utfördes den första gången i Wien den 7 mars 1824 och betecknades af Beethoven sjelf såsom »hans förnämsta verk».

Operan »Alessandro Stradella», som nyss återupptagits här, gafs första gången å Kgl. operan den 22 januari 1847 med hr Olle Strandberg och fröken Fundin i de förnämsta partierna. Öfriga roller innehades af hrr Walin, Lundberg och Haglund, den senare efterträdd af hr Uddman. I hufvudpartierna ha derefter uppträdt hrr Günther, Ander, Ambrosi samt fröknarna Berwald, Michal, Gelhaar, Röske och fru Stenkammar. Vid operans senaste uppförande år 1881 då den gafs för 60:de gången utgjordes rollinnehafvarne af fröken Strandberg samt hrr Arnoldson, Strömberg, P. Janzon och Ohlson. Operan gjorde genast vid sitt upptagande stor lycka, hvilket visas af att den redan första säsongen uppnådde det då ej obetydliga antalet af 10 representationer och bibehöll sig sedermera på repertoaren till år 1881.

Hr Olof Lemon kommer, enligt oss meddelad uppgift, att endast en del af säsongen tjenstgöra vid Kgl. operan. Lemon ämnade i höst fara ut och studera, men har sedermera låtit öfvertala sig att uppskjuta denna resa. Han har nu förnyat sitt engagement, men har icke bundit sig för längre tid än med nästa januari månads utgång.

Aulinska kammarmusikqvartetten (hrr Tor Aulin, Edvin Sjöberg, Axel Bergström och Berndt Carlson) anordnar äfven denna säsong i likhet med föregående år fem kammarmusik soaréer i Vetenskapsakademiens hörsal, till hvilka abonnentbiljetter från och med den 15 d:s tillhandahållas hos hrr musikhandlare, och antaga vi att dessa värderika musiktillställningar för denna säsong kommer att freqventeras mer än vanligt och att våra musikvänner skola skynda att förskaffa sig abonnementsbiljetter.

Den första soarén gifves i midten af oktober. Programmen komma att upptaga följande, här ej förut utförda kammarmusikverk:

Stråkqvartett af *Verdi;* pianotrio (otryckt) af *L. Norman;* stråkoktett af *J. Svendsen* (tillegnad framlidna drottning Lovisa); stråkqvartett (C-moll) och stråkqvintett (G dur), den senare *ny*, båda af *J. Brahms;* stråkqvartett af *A Dvôrák.*

Dessutom förekomma repriser af äldre och nyare mästares arbeten, bland dessa *Beethovens* stråkqvartett (A-moll), opus 132, med hvilken första soarén inledes.

Förutom flera af hufvudstadens förnämsta pianister kommer äfven hr *Franz Neruda* att medverka vid två soaréer. Qvartettens verksamhet kommer i år att utsträckas äfven till Göteborg, hvarest fyra abonnementssoaréer gifvas, utgörande dessa en fortsättning på dem, som hr Franz Neruda derstädes under tre år anordnat, samt till Upsala, der två soaréer äro tillämnade.

Fröken Victoria de Bunsen, den i London bosatta svenska altsångerskan och sånglärarinnan, gaf i slutet af juni en konsert, som åtnjöt patronage af hertigen och hertiginnan af Edinburgh samt hölls i earlens och grefvinnans af Meath residens. Vår landsmaninna, som hade tillfredsställelsen att möta ett fullsatt drawing room, rymmande öfver 200 personer, sjöng på sitt som alltid fulländade sätt några solonummer samt biträddes af en mängd på olika områden framstående artister. De lifliga applåder, hvarmed fröken Bunsen helsades, vittnade tydligt om hennes popularitet inom en stor krets af Londons fina verld, säger N. D. A:s Londonkorrespondent.

Operan i Berlin, som spelar under tio månader, har 700,000 mark i subvention. I Italien erhålla teatrarne i Neapel, Milano, Rom och Palermo subventioner mellan 120,000 och 300,000 francs för att blott spela fyra månader om året. Dessutom aflöna två af de nämnda städernas kommuner vederbörande teatrars orkestrar.

Wagner-festspelen i Bayreuth nästa år uppgifvas nu skola taga sin början den 19 juli och skola räcka till den 19 augusti. De inledas med »Parsifal» och bli in alles 20 till antalet. Utom »Parsifal» skola operorna »Tannhäuser» och »Lohengrin» gifvas. Repetitionerna taga sin början den 20 juni.

Nya operor. Saint-Saëns är för närvarande sysselsatt med att fullborda ett af Ernst Guiraud efterlemnadt partitur till en opera »Brunehaut», som skall gifvas å Grand opera.

Xavier Leroux har bearbetat Longfellows »Evangeline» till opera, och kommer detta verk att gifvas å Opéra Comique, som öppnades den 1 dennes.

Sullivan är nära färdig med en ny komisk opera, som ännu ej erhållit namn, men skall gifvas i oktober i London.

Obs.! Öfriga notiser från grannländerna och utlandet samt dödsfall kunna af brist på utrymme i detta nummer ej införas förr än i nästa.

Dödsfall.

Schletterer, Hans Michel, musikskriftställare och kapellmästare, född den 29 maj 1824 i Ansbach, † den 5 juni i Augsburg, der han 1858 blef kapellmästare vid protestantiska kyrkan och 1866 dirigent vid Oratorieföreningen och direktör för musikskolan. S. har mindre gjort sig känd genom kompositioner än genom sin »Chorgesangchule für Schulen» och åtskilliga arrangementer samt sin musikhistoriska verksamhet (Biografi öfver J. Fr. Reichardt, »Geschichte der Geistlichen Dichtung und kirchlichen Tonkunst» (1879), »Zur Geschichte der dramatischen Musik und poesi in Deutschland» I Das deutsche Singspiel (1863) m. fl. mindre uppsatser i musiktidningar).

Breflåda.

En prenumeration å ett helårsexemplar i början af augusti har först nu kunnat effektueras, emedan beställningen från postverket först i dag kom redaktionen tillhanda.

Resp. prenumeranter

i hufvudstaden, hvilka vid flyttningstiden ändra bostad eller icke anträffats vid förra numrets utsändning, torde anmäla sådant jemte ny adress till tidningsbudet eller skriftligen å Expeditionen, Olofsgatan 1.

Redaktionen.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. 1/2 9—1/2 10 f. m. och 12—1 e. m.

Frans J. Huss.

Teater- och musikvänner!

Nästan i hvartenda nr har veckotidningen **Hvad nytt från Stockholm?** något pikant meddelande om teater och musik — biografier, karakteristiker, notiser eller anekdoter. De begge uppseendeväckande artiklarne om Olle och Lasse Westerdahl t. ex., hvilka i fjol reproducerades i Musiktidningen, voro hemtade ur **Hvad nytt från Stockholm?** Under året har der meddelats en fortlöpande serie af praktfulla anekdoter om den originele gamle kontrabasisten Schuster, som nyligen för alltid nedlagt sin stråke.

Teater- och musikvänner! Försummen derför icke att skaffa er **Hvad nytt från Stockholm?** Den finnes öfverallt i hufvudstaden, i tidningskontor och hos kolportörer. Lösnummer 10 öre.

Skandinaviska Orgelfabrikens

Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.

Kontor och utställning i Stockholm:

Mästersamuelsgatan 24.

J. G. MALMSJÖ,

Piano-Fabrik,

Göteborg,

etablerad 1843,

rekommenderar sina välkända tillverkningar af

FLYGLAR och PIANINOS,

prisbelönta med

Första priset

vid utställningarna i

STOCKHOLM	1851	WENERSBORG	1872
GÖTEBORG	1860	WIEN	1873
KARLSTAD	1862	RUGBY, ENGLAND	1873
LONDON	1862	UDDEVALLA	1874
MALMÖ	1865	PHILADELPHIA	1876
STOCKHOLM	1866	BORÅS	1880
PARIS	1867	MALMÖ	1881
GÖTEBORG	1871	ÖREBRO	1883
KÖPENHAMN	1872	KÖPENHAMN	1888

samt senast å **Industriutställningen i Göteborg 1891** med

Guldmedalj

och **Handtverks- och Industriföreningens**

Hederspris.

OBS.! Den **enda** svenska pianofabrik, som vid täflan **alltid** erhållit **högsta** priset. OBS.!

Talrika vitsord från framstående konstnärer föreligga.

Garanti lämnas i minst **fem år** för instrumentets **hållbarhet** och **varaktighet**

Säljas på **bekväma afbetalningsvilkor.** Gamla instrument tagas i utbyte.

God biförtjenst

för herrar **Handlande, Agenter, Militärer, Inspektorer, Bokhållare, Skollärare, Länsmän, Förmän vid bruk** och **jernvägar** samt öfriga **välkända personer** med stor bekantskapskrets erbjudes genom försäljning af **Teater-Premie-Obligationer såväl** af 1889 som 1893 års premielån.

Skriftliga anbud emottagas af

OBLIGATIONSKONTORET

3 A. Klara Vestra Kyrkogata 3 A.

STOCKHOLM.

(S. T. A. 5274).

OBS! God och billig musik!

Svensk Musiktidnings

Musik-Album

VI—1892,

Pris 1 krona.

Innehåll för piano: ***Dahl, Adr.:*** *Valse noble;* ***Enderberg, Aug.:*** *Improvisation;* ***Myrberg, A. M.:*** *På skridskobanan;* ***Sjögren, Emil:*** *Preludium;* ***Wejdling, Henning R.:*** *Klara-Menuett;* ***Åkerberg, Erik:*** *Saknad;* för sång: ***Normn, Ludv.:*** *Ånger,* en liten visa.

Gratis och franko

sänder jag *Prohäfte* å det redan i 12 upplagor utkomna verket

10 Festspiele

für **Orgel** oder **Harmonium**

komponerade af

Professor dr Wilhelm Volkman

(innehållande festspel i C dur och B-dur), likasom *illustrerade kataloger* öfver de berömda **Wilcox- och White-orglarne** (*amerikanska* harmoniums och *förteckning* öfver mitt *Kyrkomusikförlag.* ***Fulda*** (Tyskland).

Aloys Maier

Förlag för Kyrkomusik och Harmonium-magasin.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Mäster-Samuelsgatan 35.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Innehåll: Adolphe Adam (med porträtt). — Vår kyrkomusik, af Hüpatius. — Till Adolf Sjödéns minne. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Till resp. prenumeranter. — Annonser.

Stockholm, tryckt i Bergs Boktryckeri, 1893.